

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

του : Προεδρείου

προς : τη Συνέλευση

Θέμα : **Μέρος III : Γενικές και τελικές διατάξεις**

Μέρος III : ΓΕΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Περιεγόμενο του εγγράφου :

- Σελίδα 2 : Τα κύρια στοιχεία
- Σελίδα 3: Ενδεικτικός πίνακας : Μέρος III : τα προτεινόμενα άρθρα σχετικά με τις γενικές και τελικές διατάξεις σε σχέση με τις υφιστάμενες συνθήκες
- Σελίδα 4: Τα άρθρα
- Σελίδα 8: Τα άρθρα σχολιασμένα

I. Κύρια στοιχεία

Το κείμενο που υποβάλλεται στη Συνέλευση περιλαμβάνει ορισμένες διατάξεις οι οποίες αντιστοιχούν στις γενικές και τελικές διατάξεις οι οποίες ήδη περιλαμβάνονται στις σημερινές Συνθήκες, άλλες διατάξεις οι οποίες είτε είναι νέες προκειμένου να ληφθεί ιδίως υπόψη το γεγονός ότι το Σύνταγμα αντικαθιστά τις υφιστάμενες συνθήκες, είτε τροποποιούν τις ήδη υφιστάμενες διατάξεις.

- Το άρθρο Α αποσκοπεί στην κατάργηση των σημερινών Συνθηκών και μνημονεύει τις κύριες Συνθήκες που καταργούνται από το Σύνταγμα, ενώ παραπέμπει σε έναν εξαντλητικό κατάλογο που θα εκπονηθεί από τη Διακυβερνητική Διάσκεψη και θα πρέπει να απαριθμεί τις Συνθήκες και πράξεις για την τροποποίηση της ΣΕΚ και της ΣΕΕ. Ο τεχνικός και εξαντλητικός χαρακτήρας αυτού του καταλόγου συνηγορεί για την εν λόγω παραπομπή.
- Το άρθρο Β είναι μια νέα διάταξη που αποσκοπεί στην οργάνωση του τρόπου με τον οποία η νέα οντότητα «Ευρωπαϊκή Ένωση» θα διαδεχθεί την Ευρωπαϊκή Κοινότητα και την παλαιά Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Το άρθρο Γ αποσκοπεί στον καθορισμό του πεδίου εφαρμογής της Συνταγματικής Συνθήκης. Ενσωματώνει μια διάταξη που υφίσταται στη ΣΕΚ και την καθιστά εφαρμοστέα στην Ευρωπαϊκή Ένωση.
- Το άρθρο Δ εγκαθιδρύει τη συμβατότητα με το Σύνταγμα των περιφερειακών ενώσεων μεταξύ του Βελγίου, του Λουξεμβούργου και των Κάτω Χωρών,
- Το άρθρο Ε, σχετικά με τα Πρωτόκολλα, ενσωματώνει μια διάταξη η οποία ισχύει σήμερα.
- Το άρθρο ΣΤ καθορίζει τη διαδικασία αναθεώρησης της Συνταγματικής Συνθήκης. Η προτεινόμενη διαδικασία είναι η προβλεπόμενη στο άρθρο 48 της ΣΕΕ. Ωστόσο, η Συνέλευση μπορεί να εξετάσει και άλλες εναλλακτικές δυνατότητες, εφόσον το επιθυμεί, και ιδίως αυτή που προβλέπεται σήμερα για την εκπόνηση του Συντάγματος.
- Το άρθρο Ζ καθορίζει την διαδικασία για την επικύρωση και την έναρξη ισχύος της Συνταγματικής Συνθήκης. Η προτεινόμενη διαδικασία είναι αυτή που προβλέπεται σήμερα στο άρθρο 52 της ΣΕΕ. Τούτο συνεπάγεται ότι η Συνταγματική Συνθήκη θα είναι δυνατόν να αρχίσει να ισχύει μόνο εφόσον επικυρωθεί από όλα τα κράτη που θα την έχουν υπογράψει. Το Προεδρείο προτείνει τη διαδικασία αυτή η οποία αντανάκλα τη σημερινή κατάσταση, στην οποία οι σημερινές Συνθήκες είναι δυνατόν να καταργηθούν μόνο με τη συναίνεση όλων κρατών μελών που αποτελούν μέρη τους. Ωστόσο, προτείνεται να προστεθεί μια νέα παράγραφος που να αναφέρει ότι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα αξιολογεί τις πολιτικές συνέπειες της ενδεχόμενης μη επικύρωσης της Συνθήκης από ένα ή περισσότερα κράτη μέλη.
- Τα άρθρα Η και Θ, σχετικά με τη διάρκεια της Συνταγματικής Συνθήκης και τις γλώσσες στις οποίες συντάσσεται η Συνθήκη αυτή, ενσωματώνουν τις διατάξεις που υπάρχουν ήδη στις σημερινές Συνθήκες, με τις αναγκαίες προσαρμογές προκειμένου να ληφθούν υπόψη οι νέες προσχωρήσεις.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ : ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ : ΤΑ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΑΡΘΡΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΓΕΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ

	Νέα άρθρα	Άρθρα που ενσωματώνουν διατάξεις που περιλαμβάνονται στις υφιστάμενες Συνθήκες, αλλά εν μέρει ή με ουσιαστικές τροποποιήσεις	Άρθρα που λαμβάνονται από τις υφιστάμενες Συνθήκες, ελαφρά προσαρμοσμένα ή χωρίς αλλαγές
<u>Άρθρο Α</u> : Κατάργηση των προηγούμενων Συνθηκών	✓		
<u>Άρθρο Β</u> : Νομική συνέχεια ως προς την Ευρωπαϊκή Κοινότητα και την Ευρωπαϊκή Ένωση	✓		
<u>Άρθρο Γ</u> : Πεδίο εφαρμογής		✓	
<u>Άρθρο Δ</u> : Περιφερειακές ενώσεις			✓
<u>Άρθρο Ε</u> : Πρωτόκολλα			✓
<u>Άρθρο ΣΤ</u> : Διαδικασία αναθεώρησης της Συνταγματικής Συνθήκης		✓	
<u>Άρθρο Ζ</u> : Έκδοση, επικύρωση και έναρξη ισχύος της Συνταγματικής Συνθήκης		✓	
<u>Άρθρο Η</u> : Διάρκεια			✓
<u>Άρθρο Θ</u> : Γλώσσες			✓

ΣΗΜ. Τα σχόλια στο μέρος IV του εγγράφου εξηγούν σε ποιο βαθμό κάθε σχέδιο άρθρου βασίζεται σε ένα ή περισσότερα υφιστάμενα άρθρα καθώς και κάθε αλλαγή ή ενδεχόμενο νέο στοιχείο. Για μια ακριβή αντίληψη της θεμελίωσης των άρθρων, γίνεται η παραπομπή στα σχόλια.

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ : ΓΕΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΤΑ ΑΡΘΡΑ

Άρθρο Α : Κατάργηση των προηγούμενων Συνθηκών

Με την έναρξη της ισχύος της Συνταγματικής Συνθήκης καταργούνται η Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας της 25ης Μαρτίου 1957, η Ενιαία Πράξη της 17ης Φεβρουαρίου 1986, η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση της 7ης Φεβρουαρίου 1992 καθώς και οι Συνθήκες του Άμστερνταμ της 2ας Οκτωβρίου 1997 και της Νίκαιας της 26ης Φεβρουαρίου 2001. Καταργούνται επίσης οι πράξεις και συνθήκες που περιλαμβάνονται στο παράρτημα.

Άρθρο Β : Νομική συνέχεια ως προς την Ευρωπαϊκή Κοινότητα και την Ευρωπαϊκή Ένωση

Η Ευρωπαϊκή Ένωση διαδέχεται τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες και την Ένωση σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, είτε είναι εσωτερικής φύσεως είτε απορρέουν από διεθνείς συμφωνίες, τα οποία είχαν γεννηθεί πριν από την έναρξη της ισχύος της Συνταγματικής Συνθήκης δυνάμει των συνθηκών, πρωτοκόλλων και προηγούμενων πράξεων, περιλαμβανομένων όλων των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού των Κοινοτήτων και της Ένωσης καθώς και των αρχείων τους.

Οι διατάξεις των πράξεων των Οργάνων της Ένωσης, οι οποίες θεσπίστηκαν δυνάμει των Συνθηκών και των πράξεων που μνημονεύονται στην πρώτη παράγραφο, εξακολουθούν να ισχύουν εφόσον συμβιβάζονται με το Σύνταγμα. Η νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων διατηρείται ως βασική πηγή ερμηνείας του Συντάγματος και των πράξεων πριν από την έναρξη ισχύος του.

Άρθρο Γ : Πεδίο εφαρμογής

1. Η Συνταγματική Συνθήκη ισχύει στο Βασίλειο του Βελγίου, στο Βασίλειο της Δανίας, στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, στην Ελληνική Δημοκρατία, στο Βασίλειο της Ισπανίας, στη Γαλλική Δημοκρατία, στην Ιρλανδία, στην Ιταλική Δημοκρατία, στο Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου, στο Βασίλειο των Κάτω Χωρών, στη Δημοκρατία της Αυστρίας, στην Πορτογαλική Δημοκρατία, στη Δημοκρατία της Φινλανδίας, στο Βασίλειο της Σουηδίας και στο Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας, και .....
2. Η Συνταγματική Συνθήκη ισχύει στα υπερπόντια γαλλικά διαμερίσματα, στις Αζόρες, στη Μαδέρα και στις Καναρίους Νήσους, σύμφωνα με το άρθρο ..... του Μέρους ΙΙ.
3. Για τις υπερπόντιες χώρες και εδάφη ο κατάλογος των οποίων περιλαμβάνεται στο [παράρτημα ΙΙ της ΣΕΚ] ισχύει το ιδιαίτερο καθεστώς σύνδεσης που ορίζεται [στο τέταρτο μέρος της ΣΕΚ] μέρος της Συνταγματικής Συνθήκης.

Η Συνταγματική Συνθήκη δεν εφαρμόζεται στις υπερπόντιες χώρες και εδάφη που διατηρούν ιδιαίτερες σχέσεις με το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας και δεν αναφέρονται στον ανωτέρω κατάλογο.

4. Η Συνταγματική Συνθήκη εφαρμόζεται στα ευρωπαϊκά εδάφη, για τις εξωτερικές σχέσεις των οποίων υπεύθυνο είναι ένα κράτος μέλος.
5. Η Συνταγματική Συνθήκη εφαρμόζεται στα νησιά Åland σύμφωνα με τις διατάξεις που αναφέρονται στο Πρωτόκολλο αριθ. 2 της Πράξης περί των όρων προσχωρήσεως της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας.
6. Κατά παρέκκλιση από τις προηγούμενες παραγράφους :
  - α) η Συνταγματική Συνθήκη δεν εφαρμόζεται στις Νήσους Φερόες,
  - β) η Συνταγματική Συνθήκη δεν εφαρμόζεται στις περιοχές κυρίαρχων βάσεων του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας στην Κύπρο,
  - γ) η Συνταγματική Συνθήκη δεν εφαρμόζεται στις αγγλονορμανδικές νήσους και στη νήσο Μαν, μόνον εφόσον αυτό είναι αναγκαίο για να διασφαλισθεί η εφαρμογή του καθεστώτος που προβλέπει για τις νήσους αυτές η Συνθήκη περί προσχωρήσεως νέων κρατών μελών στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα και στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενεργείας, η οποία υπεγράφη στις 22 Ιανουαρίου 1972.

Άρθρο Δ : Περιφερειακές ενώσεις

Η Συνταγματική Συνθήκη δεν εμποδίζει την ύπαρξη και την ολοκλήρωση των περιφερειακών ενώσεων μεταξύ Βελγίου και Λουξεμβούργου καθώς και μεταξύ Βελγίου, Λουξεμβούργου και Κάτω Χωρών, εφόσον οι στόχοι των περιφερειακών αυτών ενώσεων δεν επιτυγχάνονται με την εφαρμογή της Συνταγματικής Συνθήκης.

Άρθρο Ε : Πρωτόκολλα

Τα προσαρτημένα στην παρούσα Συνθήκη πρωτόκολλα αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτής.

Άρθρο ΣΤ : Διαδικασία αναθεώρησης της Συνταγματικής Συνθήκης

Η κυβέρνηση κάθε κράτους μέλους ή η Επιτροπή δύναται να υποβάλει στο Συμβούλιο σχέδια αναθεώρησης της Συνταγματικής Συνθήκης. Τα σχέδια αυτά κοινοποιούνται στα Εθνικά Κοινοβούλια.

Αν το Συμβούλιο, αφού ζητήσει τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και, κατά περίπτωση, της Επιτροπής, διατυπώσει γνώμη υπέρ της συγκλήσεως διασκέψεως αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών, η διάσκεψη αυτή συγκαλείται από τον πρόεδρο του Συμβουλίου, για να καθορισθούν, με κοινή συμφωνία, οι τροποποιήσεις που πρέπει να επέλθουν στη Συνταγματική Συνθήκη. Σε περίπτωση θεσμικών μεταβολών στον νομισματικό τομέα, ζητείται επίσης η γνώμη του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Οι τροποποιήσεις τίθενται σε ισχύ μετά την επικύρωσή τους από όλα τα κράτη μέλη κατά τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες.

Άρθρο Ζ : Έκδοση, επικύρωση και έναρξη της ισχύος της Συνταγματικής Συνθήκης

1. Η Συνταγματική Συνθήκη επικυρώνεται από τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη, σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες. Τα έγγραφα επικύρωσης κατατίθενται στην κυβέρνηση της Ιταλικής Δημοκρατίας.
2. Η Συνταγματική Συνθήκη αρχίζει να ισχύει την ....., εφόσον έχουν κατατεθεί όλα τα έγγραφα επικύρωσης ή άλλως την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την κατάθεση του εγγράφου επικύρωσης του υπογράφοντος κράτους που προέβη τελευταίο στη διατύπωση αυτή.
3. Εάν μετά παρέλευση δύο ετών από την υπογραφή της Συνταγματικής Συνθήκης τα τέσσερα πέμπτα των κρατών μελών έχουν επικυρώσει τη Συνταγματική Συνθήκη και ένα ή περισσότερα κράτη μέλη έχουν αντιμετωπίσει δυσχέρειες όσον αφορά την επικύρωση αυτή, το θέμα παραπέμπεται στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

Άρθρο Η : Διάρκεια

Η Συνταγματική Συνθήκη συνάπτεται για απεριόριστο χρόνο.

Άρθρο Θ : Γλώσσες¹

Η Συνταγματική Συνθήκη συντάσσεται σε ένα μόνον αντίτυπο στην αγγλική, γαλλική, γερμανική, δανική, ελληνική, ιρλανδική, ισπανική, ιταλική, ολλανδική, πορτογαλική, σουηδική, φινλανδική και .... γλώσσα, και όλα τα κείμενα είναι εξίσου αυθεντικά· κατατίθεται στο αρχείο της κυβερνήσεως της Ιταλικής Δημοκρατίας, η οποία διαβιβάζει κυρωμένο αντίγραφο στην κυβέρνηση καθενός από τα άλλα υπογράφοντα κράτη.

---

¹ Το άρθρο αυτό θα πρέπει να προσαρμοσθεί σύμφωνα με την Πράξη Προσχώρησης.

ΥΠΕΡΠΟΝΤΙΕΣ ΧΩΡΕΣ ΚΑΙ ΕΛΑΦΗ

στις οποίες εφαρμόζονται οι διατάξεις [του τέταρτου μέρους] της Συνταγματικής Συνθήκης

- Γροιλανδία
- Νέα Καληδονία και τα εξαρτημένα εδάφη
- Γαλλική Πολυνησία
- Γαλλικές περιοχές του νοτίου ημισφαιρίου και της Ανταρκτικής
- Νήσοι Βάλλις και Φουτούνα
- Μαγιόττε
- Σαιν Πιερ και Μικελόν
- Αρούμπα
- Ολλανδικές Αντίλλες
  - Μπονέρ
  - Κουρασάο
  - Σάμπα
  - Άγιος Ευστάθιος
  - Άγιος Μαρτίνος
- Ανγκουίλα
- Νήσοι Κέιμαν
- Νήσοι Φάλκλαντ
- Νότια Γεωργία και Νότιοι Νήσοι Σάντουιτς
- Μονσερράτ
- Πίτκερν
- Αγία Ελένη και εξαρτώμενα εδάφη
- Βρετανικό έδαφος της Ανταρκτικής
- Βρετανικά εδάφη του Ινδικού Ωκεανού
- Νήσοι Τέρκς και Κάικος
- Βρετανικές Παρθένοι Νήσοι
- Βερμούδες

---

* [Παράρτημα II της ΣΕΚ] που προβλέπεται στο άρθρο Γ.

ΜΕΡΟΣ ΙΙΙ : ΓΕΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Τα άρθρα σχολιασμένα

Άρθρο Α : Κατάργηση των προηγούμενων Συνθηκών

Με την έναρξη της ισχύος της Συνταγματικής Συνθήκης καταργούνται η Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας της 25ης Μαρτίου 1957, η Ενιαία Πράξη της 17ης Φεβρουαρίου 1986, η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση της 7ης Φεβρουαρίου 1992 καθώς και οι Συνθήκες του Άμστερνταμ της 2ας Οκτωβρίου 1997 και της Νίκαιας της 26ης Φεβρουαρίου 2001. Καταργούνται επίσης οι πράξεις και συνθήκες που περιλαμβάνονται στο παράρτημα.

Σχολιασμός :

Το άρθρο αυτό αποσκοπεί στην κατάργηση της Συνθήκης της Ρώμης του 1957 (ΣΕΚ), της Ενιαίας Πράξης του 1986, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση του 1993 (ΣΕΕ) καθώς και των Συνθηκών του Άμστερνταμ και της Νίκαιας και όλων των άλλων τροποποιητικών συνθηκών, εφόσον οι διατάξεις τους αντικαθίστανται από τη Συνταγματική Συνθήκη.

Προτείνεται να περιληφθεί παραπομπή σε παράρτημα το οποίο θα απαριθμεί τις άλλες συνθήκες και πράξεις τροποποίησης της ΣΕΚ και της ΣΕΕ που θα πρέπει να καταργηθούν με την έναρξη της ισχύος του Συντάγματος.

Η εκπόνηση του παραρτήματος αυτού δεν είναι εύκολο έργο, δεδομένου ότι συνεπάγεται την εξέταση όλων των συνθηκών τροποποίησης της ΣΕΚ και της ΣΕΕ καθώς και των πράξεων προσχώρησης, ώστε να διαπιστωθεί κατά πόσον περιέχουν διατάξεις που είναι ακόμη εφαρμοστέες και οι οποίες θα έπρεπε είτε να περιληφθούν στο Σύνταγμα είτε να συνεχίσουν να ισχύουν χωριστά.

Προτείνεται να μην εκπονηθεί ο κατάλογος αυτός από τη Συνέλευση και να υπενθυμισθεί στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο η ανάγκη εκπόνησης του καταλόγου πριν από το τέλος των εργασιών της ΔΚΔ.

Άρθρο Β : Νομική συνέχεια ως προς την Ευρωπαϊκή Κοινότητα και την Ευρωπαϊκή Ένωση

Η Ευρωπαϊκή Ένωση διαδέχεται τις Ευρωπαϊκές Κοινότητες και την Ένωση σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, είτε είναι εσωτερικής φύσεως είτε απορρέουν από διεθνείς συμφωνίες, τα οποία είχαν γεννηθεί πριν από την έναρξη της ισχύος της Συνταγματικής Συνθήκης δυνάμει των συνθηκών, πρωτοκόλλων και προηγούμενων πράξεων, περιλαμβανομένων όλων των στοιχείων του ενεργητικού και του παθητικού των Κοινοτήτων και της Ένωσης καθώς και των αρχείων τους.

Οι διατάξεις των πράξεων των Οργάνων της Ένωσης, οι οποίες θεσπίστηκαν δυνάμει των Συνθηκών και των πράξεων που μνημονεύονται στην πρώτη παράγραφο, εξακολουθούν να ισχύουν εφόσον συμβιβάζονται με το Σύνταγμα. Η νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων διατηρείται ως βασική πηγή ερμηνείας του Συντάγματος και των πράξεων πριν από την έναρξη ισχύος του.

Σχολιασμός :

Η διάταξη αυτή προορίζεται για την οργάνωση της διαδοχής της νέας οντότητας «Ευρωπαϊκή Ένωση» στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και για τη διατήρηση του κεκτημένου που θα ισχύει κατά την έναρξη της ισχύος της Συνταγματικής Συνθήκης (διεθνών συμφωνιών, παράγωγου δικαίου, νομολογίας, δικαιωμάτων και υποχρεώσεων τρίτων) στην περίπτωση που η Συνταγματική Συνθήκη θα επικυρωθεί από όλα τα κράτη μέλη.

Προτείνεται να καθιερωθεί η αρχή της διαδοχής στο άρθρο αυτό και να περιληφθεί παραπομπή σε πρωτόκολλο το οποίο θα απαριθμεί τους αριθμούς των πράξεων που θα πρέπει να αναληφθούν από τη νέα οντότητα.

Προτείνεται να μην εκπονηθεί το πρωτόκολλο αυτό από τη Συνέλευση και να επισημανθεί στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο η ανάγκη εκπόνησής του πριν από το τέλος των εργασιών της ΔΚΔ.

Άρθρο Γ : Πεδίο εφαρμογής

1. Η Συνταγματική Συνθήκη ισχύει στο Βασίλειο του Βελγίου, στο Βασίλειο της Δανίας, στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, στην Ελληνική Δημοκρατία, στο Βασίλειο της Ισπανίας, στη Γαλλική Δημοκρατία, στην Ιρλανδία, στην Ιταλική Δημοκρατία, στο Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου, στο Βασίλειο των Κάτω Χωρών, στη Δημοκρατία της Αυστρίας, στην Πορτογαλική Δημοκρατία, στη Δημοκρατία της Φινλανδίας, στο Βασίλειο της Σουηδίας και στο Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας και ...
2. Η Συνταγματική Συνθήκη ισχύει στα υπερπόντια γαλλικά διαμερίσματα, στις Αζόρες, στη Μαδέρα και στις Καναρίους Νήσους, σύμφωνα με το άρθρο .... του Μέρους II.
3. Για τις υπερπόντιες χώρες και εδάφη ο κατάλογος των οποίων περιλαμβάνεται στο [παράρτημα II της ΣΕΚ] ισχύει το ιδιαίτερο καθεστώς σύνδεσης που ορίζεται στο [τέταρτο μέρος της ΣΕΚ] μέρος της Συνταγματικής Συνθήκης.
Η Συνταγματική Συνθήκη δεν εφαρμόζεται στις υπερπόντιες χώρες και εδάφη που διατηρούν ιδιαίτερες σχέσεις με το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας και δεν αναφέρονται στον ανωτέρω κατάλογο.
4. Η Συνταγματική Συνθήκη εφαρμόζεται στα ευρωπαϊκά εδάφη, για τις εξωτερικές σχέσεις των οποίων υπεύθυνο είναι ένα κράτος μέλος.
5. Η Συνταγματική Συνθήκη εφαρμόζεται στα νησιά Åland σύμφωνα με τις διατάξεις που αναφέρονται στο Πρωτόκολλο αριθ. 2 της Πράξης περί των όρων προσχωρήσεως της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Φινλανδίας και του Βασιλείου της Σουηδίας.
6. Κατά παρέκκλιση από τις προηγούμενες παραγράφους :
  - α) Η Συνταγματική Συνθήκη δεν εφαρμόζεται στις Νήσους Φερόες,
  - β) Η Συνταγματική Συνθήκη δεν εφαρμόζεται στις περιοχές κυρίαρχων βάσεων του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και Βορείου Ιρλανδίας στην Κύπρο,
  - γ) Η Συνταγματική Συνθήκη δεν εφαρμόζεται στις αγγλονορμανδικές νήσους και στη νήσο Μαν, μόνον εφόσον αυτό είναι αναγκαίο για να διασφαλισθεί η εφαρμογή του καθεστώτος που προβλέπει για τις νήσους αυτές η Συνθήκη περί προσχωρήσεως νέων κρατών μελών στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα και στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενεργείας, η οποία υπεγράφη στις 22 Ιανουαρίου 1972.

Σχολιασμός :

Η διάταξη αυτή περιλαμβάνει το άρθρο 299 της ΣΕΚ, (με τις αναγκαίες τεχνικές τροποποιήσεις) με εξαίρεση το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 του εν λόγω άρθρου. Πράγματι, θεωρήθηκε ότι, εφόσον πρόκειται για νομική βάση, το εδάφιο αυτό θα πρέπει να μεταφερθεί στο Μέρος II του Συντάγματος, μαζί με τις άλλες νομικές βάσεις.

Εφιστάται η προσοχή της Συνέλευσης στο γεγονός ότι το άρθρο 299 της ΣΕΚ δεν εφαρμόζεται στη ΣΕΕ. Κατά συνέπεια, η αντικατάσταση του όρου «Συνθήκη» από τον όρο «Συνταγματική Συνθήκη», που περιλαμβάνεται στη διάταξη αυτή, θέτει το ζήτημα του πεδίου εφαρμογής της Συνταγματικής Συνθήκης.

Η εν λόγω διάταξη θα πρέπει να προσαρμοσθεί μετά την έναρξη της ισχύος των Συνθηκών Προσχώρησης.

Άρθρο Δ : Περιφερειακές ενώσεις

Η Συνταγματική Συνθήκη δεν εμποδίζει την ύπαρξη και την ολοκλήρωση των περιφερειακών ενώσεων μεταξύ Βελγίου και Λουξεμβούργου καθώς και μεταξύ Βελγίου, Λουξεμβούργου και Κάτω Χωρών, εφόσον οι στόχοι των περιφερειακών αυτών ενώσεων δεν επιτυγχάνονται με την εφαρμογή της Συνταγματικής Συνθήκης.

Σχολιασμός :

Η διάταξη αυτή ενσωματώνει το κείμενο του άρθρου 306 της ΣΕΚ. Στο πλαίσιο ενδεχόμενων μεταγενέστερων συζητήσεων σχετικά με την ενισχυμένη συνεργασία, η Συνέλευση θα μπορούσε να εξετάσει την εμβέλεια του άρθρου αυτού ή/και τη διάρθρωσή του με τις διατάξεις αυτές για την ενισχυμένη συνεργασία. Ωστόσο, στο παρόν στάδιο συνιστάται να διατηρηθεί το κείμενο του άρθρου αυτού όπως έχει.

Άρθρο Ε : Πρωτόκολλα

Τα προσαρτημένα στην παρούσα Συνθήκη πρωτόκολλα αποτελούν αναπόσπαστο μέρος αυτής.

Σχολιασμός :

Η διάταξη αυτή ενσωματώνει μια διάταξη που υπάρχει ήδη στη ΣΕΕ και στη ΣΕΚ. Τα υφιστάμενα πρωτόκολλα, είτε είναι προσαρτημένα στη ΣΕΕ είτε στη ΣΕΚ είτε και στις δύο Συνθήκες, θα πρέπει να συνεχίσουν να είναι προσαρτημένα στη νέα Συνταγματική Συνθήκη.

Η Συνέλευση θα μπορούσε να επιστήσει την προσοχή της ΔΚΔ στην ανάγκη να εξετάσει την τύχη των Πρωτοκόλλων.

Άρθρο ΣΤ : Διαδικασία αναθεώρησης της Συνταγματικής Συνθήκης

1. Η κυβέρνηση κάθε κράτους μέλους ή η Επιτροπή δύναται να υποβάλει στο Συμβούλιο σχέδια αναθεώρησης της Συνταγματικής Συνθήκης. Τα σχέδια αυτά κοινοποιούνται στα Εθνικά Κοινοβούλια.
Αν το Συμβούλιο, αφού ζητήσει τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και, κατά περίπτωση, της Επιτροπής, διατυπώσει γνώμη υπέρ της συγκλήσεως διασκεύσεως αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών, η διάσκεψη αυτή συγκαλείται από τον πρόεδρο του Συμβουλίου, για να καθορισθούν, με κοινή συμφωνία, οι τροποποιήσεις που πρέπει να επέλθουν στη Συνταγματική Συνθήκη. Σε περίπτωση θεσμικών μεταβολών στον νομισματικό τομέα, ζητείται επίσης η γνώμη του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.
Οι τροποποιήσεις τίθενται σε ισχύ μετά την επικύρωσή τους από όλα τα κράτη μέλη κατά τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες.

Σχολιασμός :

1. Το άρθρο αυτό ενσωματώνει το άρθρο 48 της ΣΕΕ. Μπορεί να εξετασθεί όπως πρότεινε η Ομάδα Εργασίας για τα Εθνικά Κοινοβούλια η προσθήκη, στη διάταξη αυτή, της ακόλουθης δεύτερης παραγράφου :

«Η Διάσκεψη των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών μπορεί να προετοιμάζεται από Συνέλευση συγκαλούμενη από τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και συγκροτούμενη από αντιπροσώπους των Εθνικών Κοινοβουλίων, των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων των κρατών μελών, και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής. Μετά το πέρας των εργασιών της, η Συνέλευση εγκρίνει συναινετικά σύσταση προς τη Διάσκεψη των αντιπροσώπων των κυβερνήσεων των κρατών μελών.»

2. Εφιστάται η προσοχή της Συνέλευσης και στα εξής σημεία:

- Εάν η Συνέλευση επιθυμεί να εξετάσει μια διαδικασία διαφορετική από αυτή του άρθρου 48 της ΣΕΕ και από αυτή που ακολουθείται σήμερα για την εκπόνηση του Συντάγματος, υπάρχει μια σειρά ζητημάτων σχετικά με την εν λόγω διαδικασία τα οποία θα πρέπει να ρυθμιστούν προηγουμένως :

Δυνατότητα τροποποίησης του Συντάγματος από το Συμβούλιο ή διατήρηση της Διάσκεψης των κρατών μελών;

- α) Ποιος πρέπει να έχει την πρωτοβουλία μιας τέτοιας τροποποίησης;
  - β) Τροποποίηση ομόφωνα ή με ειδική πλειοψηφία;
  - γ) Ποια η διαδικασία συμμετοχής της Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου;
  - δ) Ποια η διαδικασία συμμετοχής των Εθνικών Κοινοβουλίων;
  - ε) Ποιος ο ρόλος του Συνεδρίου στην περίπτωση που θα δημιουργηθεί το όργανο αυτό;
- Εάν η Συνέλευση επιλέξει μια διαδικασία διαφορετική από αυτή του άρθρου 48 της ΣΕΚ, θα μπορούσε να εξετάσει τη δυνατότητα χρήσης μιας απλούστερης διαδικασίας, που να προβλέπει την προσφυγή μόνο στην ΔΚΔ όσον αφορά τις πολύ περιορισμένες τροποποιήσεις. Θα μπορούσε επίσης να εξετάσει επίσης τη δυνατότητα να προβλεφθεί σε ορισμένες διατάξεις η δυνατότητα τροποποίησής τους από το Συμβούλιο ή το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, ομόφωνα ή με ειδική πλειοψηφία, όπως ισχύει σήμερα για ορισμένες περιπτώσεις (για παράδειγμα, το άρθρο 213 ΣΕΚ σε ό,τι αφορά τον αριθμό των επιτρόπων).
  - Η διάταξη αυτή θέτει το ζήτημα της συνέχειας που θα πρέπει να δίνεται όταν ένα κράτος δεν επικυρώνει αναθεώρηση της Συνθήκης.

Άρθρο Ζ : Έκδοση, επικύρωση και έναρξη της ισχύος της Συνταγματικής Συνθήκης

1. Η Συνταγματική Συνθήκη επικυρώνεται από τα Υψηλά Συμβαλλόμενα Μέρη, σύμφωνα με τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες. Τα έγγραφα επικύρωσης κατατίθενται στην κυβέρνηση της Ιταλικής Δημοκρατίας.
2. Η Συνταγματική Συνθήκη αρχίζει να ισχύει την ..... , εφόσον έχουν κατατεθεί όλα τα έγγραφα επικύρωσης ή άλλως την πρώτη ημέρα του μήνα που ακολουθεί την κατάθεση του εγγράφου επικύρωσης του υπογράφοντος κράτους που προέβη τελευταίο στη διατύπωση αυτή.
3. Εάν μετά παρέλευση δύο ετών από την υπογραφή της Συνταγματικής Συνθήκης τα τέσσερα πέμπτα των κρατών μελών έχουν επικυρώσει τη Συνταγματική Συνθήκη και ένα ή περισσότερα κράτη μέλη έχουν αντιμετωπίσει δυσχέρειες όσον αφορά την επικύρωση αυτή, το θέμα παραπέμπεται στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

Σχολιασμός :

Η διάταξη αυτή ενσωματώνει κατ' ουσία τα άρθρα 52 της ΣΕΕ και 313 της ΣΕΚ.

Σύμφωνα με το άρθρο 48 της ΣΕΕ, που προβλέπει τη διαδικασία αναθεώρησης της Συνθήκης : «Οι τροποποιήσεις τίθενται σε ισχύ μετά την επικύρωσή τους από όλα τα κράτη μέλη κατά τους αντίστοιχους συνταγματικούς τους κανόνες.» Αυτό σημαίνει ότι η Συνταγματική Συνθήκη δεν θα είναι δυνατόν να τεθεί σε ισχύ εάν δεν επικυρωθεί από όλα τα υπογράφοντα κράτη μέλη. Κατά συνέπεια, εάν ένα τουλάχιστον από τα υπογράφοντα κράτη δεν επικυρώσει τη Συνταγματική Συνθήκη, αυτή δεν θα μπορέσει να τεθεί σε ισχύ και θα εξακολουθήσουν να εφαρμόζονται οι ισχύουσες Συνθήκες.

Στην περίπτωση αυτή τα κράτη μέλη και τα Όργανα της Ένωσης θα πρέπει να προβούν σε αξιολόγηση των πολιτικών επιπτώσεων. Το εν λόγω άρθρο περιλαμβάνει μια διάταξη (παράγραφος 3) που δεν προέρχεται από τις ισχύουσες Συνθήκες και αφορά το ενδεχόμενο να μην έχουν περατωθεί οι εσωτερικές διαδικασίες επικύρωσης ενός ή περισσότερων κρατών μελών, για οποιουδήποτε λόγους, μετά πάροδο δύο ετών από την υπογραφή. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα κληθεί τότε να αξιολογήσει τις πολιτικές επιπτώσεις της κατάστασης.

Σε ορισμένες από τις συμβολές που υποβλήθηκαν στη Συνέλευση προτείνεται να τεθεί σε ισχύ η Συνταγματική Συνθήκη εκτός από τη διαδικασία του άρθρου 48 της ΣΕΕ για τα κράτη που θα την έχουν επικυρώσει, αφού επιτευχθεί κατώτατο όριο που θα πρέπει να έχει καθορισθεί στην ίδια τη Συνταγματική Συνθήκη. (πρβ. το άρθρο χ+6 (§ 2) του κειμένου του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος (PPE), το άρθρο 6 παράγραφοι 2 και 3 της Συμφωνίας για την έναρξη ισχύος της Συνθήκης για το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα του σχεδίου Συντάγματος που υποβλήθηκε από την Επιτροπή, το άρθρο 47 του Σχεδίου Spinelli),

Από νομική άποψη, μολονότι η δυνατότητα αυτή προβλέπεται στο άρθρο 24 της Σύμβασης της Βιέννης «περί του Δικαίου των Συνθηκών» («Η συνθήκη τίθεται εν ισχύ κατά τον τρόπον και κατά την ημερομηνίαν ην αυτή προβλέπει ή διά συμφωνίας των μετασχόντων της διαπραγματεύσεως κρατών»), η δυνατότητα αυτή θέτει προβλήματα όσον αφορά τις παλαιές Συνθήκες εάν ένα ή περισσότερα υπογράφοντα κράτη δεν επικυρώσουν τη Συνταγματική Συνθήκη. Πράγματι, στην περίπτωση μη επικύρωσης της Συνταγματικής Συνθήκης από ένα ή περισσότερα υπογράφοντα κράτη, τίθεται το ζήτημα της τύχης των ισχυουσών Συνθηκών. Όμως, κατά τη Σύμβαση της Βιέννης «περί του Δικαίου των Συνθηκών» (άρθρο 54), μια συνθήκη μπορεί να καταργηθεί μόνο σύμφωνα με τις διατάξεις της ή με τη συναίνεση όλων των μερών της. Οι ισχύουσες Συνθήκες δεν περιέχουν διάταξη σχετικά με την κατάργησή τους, μπορούν συνεπώς να καταργηθούν μόνο με τη συναίνεση όλων των κρατών μελών που αποτελούν μέρος της (15 επί του παρόντος, 25 μετά την έναρξη της ισχύος των Συνθηκών Προσχώρησης). Εφόσον δεν καταργηθούν οι παλαιές Συνθήκες κατόπιν συμφωνίας όλων των κρατών μελών της Ένωσης, θα συνεχίσουν να ισχύουν.

Άρθρο Η : Διάρκεια

Η Συνταγματική Συνθήκη συνάπτεται για απεριόριστο χρόνο.

Σχολιασμός :

Η διάταξη αυτή ενσωματώνει το περιεχόμενο του άρθρου 51 της ΣΕΕ και του άρθρου 312 της ΣΕΚ.

Άρθρο Θ : Γλώσσες¹

Η Συνταγματική Συνθήκη συντάσσεται σε ένα μόνον αντίτυπο στην αγγλική, γαλλική, γερμανική, δανική, ελληνική, ιρλανδική, ισπανική, ιταλική, ολλανδική, πορτογαλική, σουηδική, φινλανδική και .... γλώσσα, και όλα τα κείμενα είναι εξίσου αυθεντικά· κατατίθεται στο αρχείο της κυβέρνησεως της Ιταλικής Δημοκρατίας, η οποία διαβιβάζει κυρωμένο αντίγραφο στην κυβέρνηση καθενός από τα άλλα υπογράφοντα κράτη.

Σχολιασμός :

Η διάταξη αυτή ενσωματώνει το άρθρο 53 της ΣΕΕ και το άρθρο 314 της ΣΕΚ. Θα πρέπει να προσαρμοσθεί με την έναρξη της ισχύος των Συνθηκών Προσχώρησης.

---

¹ Το άρθρο αυτό θα πρέπει να προσαρμοσθεί σύμφωνα με την Πράξη Προσχώρησης.

ΤΕΛΙΚΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ

Εφιστάται η προσοχή της Συνέλευσης στα εξής τρία σημεία :

- 1) Ορισμένες διατάξεις που περιλαμβάνονται προς το παρόν στο έκτο μέρος της ΣΕΚ («Γενικές και τελικές διατάξεις») θα πρέπει να περιληφθούν σε ιδιαίτερο τμήμα του Μέρους II της Συνταγματικής Συνθήκης, εφόσον δεν ενσωματωθούν σε άλλα τμήματα του Μέρους II.*
- 2) Το άρθρο 46 της ΣΕΕ, που περιλαμβάνεται μεταξύ των τελικών διατάξεων της ΣΕΕ, θα πρέπει να ενσωματωθεί στο Μέρος II, κάτω από τον τίτλο «Δικαστήριο». Θα πρέπει επίσης να τροποποιηθεί ώστε να ληφθεί υπόψη η συγχώνευση των συνθηκών καθώς και, ενδεχομένως, να αποτελέσει το αντικείμενο συμπερασμάτων του κύκλου συζητήσεων σχετικά με το Δικαστήριο. Ορισμένα τμήματα της διάταξης αυτής, όπως το στοιχείο ε), θα πρέπει να διατηρηθούν εφόσον δεν επιδιώκεται να μεταβληθεί η ισχύουσα κατάσταση.*
- 3) Η διατήρηση, η θέση και οι ενδεχόμενες τροποποιήσεις του άρθρου 47 της ΣΕΕ, που περιλαμβάνεται επίσης μεταξύ των τελικών διατάξεων της πράξης αυτής, θα πρέπει επίσης να εξετασθούν από τη Συνέλευση αφού αποσαφηνισθεί το περιεχόμενο των διατάξεων του Συντάγματος στον τομέα της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας.*

ΥΠΕΡΠΟΝΤΙΕΣ ΧΩΡΕΣ ΚΑΙ ΕΛΑΦΗ

στις οποίες εφαρμόζονται οι διατάξεις του [τέταρτου μέρους] της Συνταγματικής Συνθήκης

- Γροιλανδία
- Νέα Καληδονία και τα εξαρτημένα εδάφη
- Γαλλική Πολυνησία
- Γαλλικές περιοχές του νοτίου ημισφαιρίου και της Ανταρκτικής
- Νήσοι Βάλλις και Φουτούνα
- Μαγιόττε
- Σαιν Πιερ και Μικελόν
- Αρούμπα
- Ολλανδικές Αντίλλες
  - Μπονέρ
  - Κουρασάο
  - Σάμπα
  - Άγιος Ευστάθιος
  - Άγιος Μαρτίνος
- Ανγκουίλα
- Νήσοι Κέιμαν
- Νήσοι Φάλκλαντ
- Νότια Γεωργία και Νότιοι Νήσοι Σάντουϊτς
- Μονσερράτ
- Πίτκερν
- Αγία Ελένη και εξαρτώμενα εδάφη
- Βρετανικό έδαφος της Ανταρκτικής
- Βρετανικά εδάφη του Ινδικού Ωκεανού
- Νήσοι Τέρκς και Κάικος
- Βρετανικές Παρθένοι Νήσοι
- Βερμούδες

=====

---

* [Παράρτημα II της ΣΕΚ] που προβλέπεται στο άρθρο Γ.